

ทะเบียนข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภายในเขตเทศบาลตำบลกงรถ

โดย

กองการศึกษา

เทศบาลตำบลกษัตริย์

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับปราชญ์ชาวบ้าน

๑. ความหมาย

ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จ สามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

๒. คุณสมบัติของผู้ที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน คือ

๑) คนเหล่านี้มีธรรมะอยู่ในใจทุกท่าน เป็นธรรมะของความรัก ความเมตตา ความอยากช่วยคน เป็นธรรมะโดยการปฏิบัติ

๒) คนเหล่านี้คิดทำสรุปบทเรียน แล้วนำมาเป็นความรู้ให้คนเห็นได้อย่างชัดเจน มีทั้งวิชาการและภาคปฏิบัติให้เห็น

๓) คนเหล่านี้มีความรัก ความเป็นปราชญ์ไม่ได้อยู่ที่ความฉลาดของปัญญาที่เกิดจากการกระทำ แต่เกิดจากความรักที่มีธรรมะเป็นแรงบันดาลใจให้แบ่งปันแก่ผู้อื่น

๔) คนเหล่านี้เป็นร่มโพธิ์ ร่มไทร การแผ่ภูมิปัญญาที่เกิดจากการทำจริงด้วยความรักแผ่นดิน ที่มีลูกหลาน มีป่า มีชุมชน มีเมือง

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ปราชญ์ชาวบ้านนั้นเป็นผู้ที่มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ มีความคิดเข้าระบบชอบค้นหาความจริง ช่างสังเกตและนำสิ่งที่พบเห็นมาเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง สามารถสรุปเป็นบทเรียนได้ ดังเช่นปราชญ์ชาวบ้านด้านการเกษตร ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในทุกภาคของประเทศ ดังเช่น

๑. ครูบาสุทธินันท์ปรัชญพฤทธิ์ “ปราชญ์ชาวบ้านที่ไม่ยอมหยุดเรียนรู้”

ท่านมีแนวคิดที่ว่า คนอีสานควรแก้ปัญหาด้วยตนเอง ที่ผ่านมามักจะมีคนอื่นนอกหมู่บ้านมาช่วยคิด ช่วยแก้ไขให้ ซึ่งหลายๆครั้งก็กลับกลายเป็นการสร้างปัญหาให้กับคนอีสาน ยึดหลักคำสอนที่ว่า “การทำงานเพื่อเงินนั้น ต้องรอจนกว่าได้เงินเสียก่อนจึงจะรู้สึกพอใจและมีความสุข แต่การทำงานเพื่อความสุข พอลงมือทำก็พอใจแล้ว และจะเป็นสุขในทันที ส่วนเงินนั้นจะไปไหนเสีย”

ความใฝ่ฝันและสิ่งที่คุณอยากจะทำต่อไป คือ อยากเห็นคนไทยพึ่งตนเอง และพึ่งพากันและกัน มีความเชื่อว่านักวิจัยพื้นบ้านที่พยายามคิดค้นและปรับปรุงงานให้ดีขึ้น แล้วเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จะทำให้แก้ปัญหาตนเอง ชุมชนและประเทศได้ รวมทั้งต้องสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับตนเองด้วย

๒. ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม “นักคิดท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้านด้านวนเกษตร”

ท่านมีแนวคิดว่าการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ การเรียนรู้จากชีวิตจริง จากประสบการณ์จริง ทำให้สามารถสร้างสรรค์วิธีคิดแบบใหม่บนฐานของการพึ่งตนเอง ภูมิปัญญาชาวบ้านและแนวคิดด้านความยั่งยืนอย่างแท้จริง ทำให้เรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

แนวความคิดของท่านเป็นตัวอย่างทางประสบการณ์นิยม ที่เป็นฐานสำคัญของการเรียนรู้และการสังเคราะห์ภูมิปัญญา เป็นศาสตร์ของการอยู่รอด เมื่อเริ่มต้นทดลองวนเกษตรกับความคิดปัจจุบัน เรียกว่าเป็นพัฒนาการที่นำไปสู่ความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

แบบกรอกประวัติปราชญ์ชาวบ้าน / ภูมิปัญญาชาวบ้าน

1. ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ - สกุล..... อายุ.....ปี รหัสบัตรประชาชน.....
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์บ้าน..... โทรศัพท์มือถือ.....

2. ข้อมูลการทำงาน (ถ้ามี)

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน.....
สถานที่ทำงานปัจจุบัน..... เลขที่..... หมู่ที่.....
ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
จังหวัด..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

3. ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาด้าน

- ด้านหัตถกรรม ด้านศิลปกรรม ด้านแพทย์แผนไทย
 ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี ด้านเกษตรกรรม ด้านโภชนาการ
 ด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและวิสาหกิจชุมชน
 ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านอื่นๆ

.....

4. ประวัติการศึกษา/การอบรม

ระดับ	สาขาวิชา / เรื่อง	สถานศึกษา

5. ความรู้ความสามารถ / ความเชี่ยวชาญ

.....
.....

6. ผลงาน / การช่วยเหลือสังคม (ถ้ามี)

.....
.....

ผู้ให้ข้อมูล.....